

Sotsiaalkaitseministri 1. septembri 2023. a määruse nr 50 „Kogukonnapõhise toetatud eluaseme toetamine“ muutmise määruse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Määruse muudatusega võimaldatakse toetuse saajal taotleda ettemakset kooskõlas Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused” (edaspidi *ühendmäärus*) §-des 25 ja 30 sätestatuga.

Arvestades toetuse saajate (kohalikud omavalitsused) võimekust tasuda enne toetuse saamist meetme sekkumise tegevuste eest ja vähendamaks riski, et projektid jäävad ellu viimata, on oluline võimaldada toetuse saajatele ettemakse tegemist.

1.2. Määruse ettevalmistaja

Määruse ja seletuskirja on koostanud Sotsiaalministeeriumi välisvahendite osakonna nõunik Tiia Taevere (tel 5919 2604, tiia.taevere@sm.ee). Juriidilise ekspertiisi on teinud Sotsiaalministeeriumi õigusosakonna õigusnõunik Lily Mals (tel 5915 1801, lily.mals@sm.ee).

1.3. Märkused

Määrus ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga ega isikuandmete töötlemisega isikuandmete kaitse üldmääruse tähenduses.

2. Määruse sisu ja võrdlev analüüs

Punktiga 1 täiendatakse määruse § 17 lõiget 2 ning nähakse ette, et toetuse rahuldamise otsuses täpsustatakse kohustuslike elementide kõrval ka ettemakse tegemise reegleid, st ettemakse väljamaksmise tingimused ning kasutamise tõendamise tingimused ja tähtaeg. Vastavad täpsustused toetuse rahuldamise otsuses tagavad selguse toetuse saajale, kes soovib ettemakse tegemise võimalust kasutada.

Punktidega 2–5 täiendatakse määrust ettemakse tegemisega seonduvaga. Lisatakse võimalus maksta toetust ettemaksena, täpsustatakse dokumentide menetlemise korda ja ettemakse tegemise tingimusi. Toetuse ettemakse võib teha lepingu alusel koostatud ettemakse arve või samaväärse tõendusjõuga raamatupidamisdokumendi alusel, kui see on vähemalt omafinantseeringu ulatuses tasutud.

Arvestades kehtivat määrust, makstakse toetus toetuse saajale välja tegelike kulude alusel, kui abikõlblik kulu on tekkinud ja tasutud. Määruse muudatus sätestab, et toetus makstakse toetuse saajale välja tegelike kulude alusel, kui abikõlblik kulu on tekkinud, kuid piisab, kui see on tasutud vaid omafinantseeringu ulatuses.

Muudatus on vajalik, kuna kehtiva määruse kohaselt ei ole ettemakse tegemine lubatud ning toetuse saaja peab katma kõik kulud oma eelarvest enne, kui saab toetuse väljamaksmist taotleda. See viib olukorrani, kus toetuse saajad lükkavad projektide elluviimise võimalikult abikõlblikkuse perioodi lõppu, oodates paremat eelarveaastat edaspidi ja vältimaks täiendava laenu võtmist.

Võimaldades toetuse saajal taotleda ettemakse tegemist ja toetuse väljamaksmist, kui omaosalus on tasutud, saab lisalaenu võtmata ja paremat eelarveaastat ootamata projektidega kohe alustada. Tähtaegade ja ettemakse tingimuste sätestamine, sealhulgas tõendatavus lepinguga ja omaosalusmaksetega, tagavad projektide elluviimise kontrolli ja juhitavuse.

Võimalus maksta toetus välja pärast omaosaluse tasumist vähendab meetme sekkumise ebaõnnestumise riski.

Sõltumata sellest, kas toetus makstakse välja ettemaksena või tegeliku kuluna alles peale kõikide kulude tasumist (st ettemakse tegemise võimalus on vaid ettemakse arve või samaväärse tõendusjõuga raamatupidamisdokumendi alusel), tehakse rikkumise tuvastamise korral kooskõlas määruse §-ga 28 finantskorrektsiooni otsus ja toetus makstakse tagasi vastavalt ÜSS2021_2027 §-des 28–30 ja ühendmääruse §-des 34–38 sätestatule. Seega on ka ettemakse tegemise korral tagatud toetuse tagasinõudmise või tasaarvestamise mehhanism.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Muudatused on vastavuses Euroopa Liidu õigusega.

Muudatuste koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

- 1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid;
- 2) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatus suurendab toetuse saajate võimekust projekte ellu viia, võimaldades toetuse saajal taotleda toetuse väljamaksmist omaosaluse tasumise korral ettemaksena.

Rakendusüksusega on ettemakse võimaldamine kooskõlastatud. Arvestades toetust saavate projektide arvu (14), kaalub selle administreerimise koormuse kasvu üles saavutatav riskide maandamine ja võimalus projekte kiiremini alustada lisalaene võtmata.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse muutmise kulud ega otseseid tulusid ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Määruse kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse muutmise eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile ja e-posti teel Riigi Tugiteenuste Keskusele (korraldusasutus, rakendusüksus), Euroopa Komisjonile ja seirekomisjonile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Linnade ja Valdade Liidule.